

Dosarul nr.3ra-1051/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Jud: O. Parfeni)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 1 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și s-a menținut hotărârea din 1 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 19 iunie 2017, Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc au depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că, prin ordinul nr.2-S din 20 mai 2017 și ordinul 3-S din 20 mai 2017, Serviciul Fiscal de Stat a aplicat în privința lor sancțiune disciplinară sub formă de mustrare aspră. Ordinul nr.2-S din 20 mai 2017 a fost adus la cunoștință lui Serghei Saranciuc, sub semnătură, la 2 iunie 2017 și lui Ghețu Iurie la 20 mai 2017.

Reclamantii au relatat că sunt angajați ai Serviciului Fiscal de Stat în funcție de inspectori principali, fapt confirmat prin copia legitimațiilor de serviciu nr.0459 din 1 aprilie 2017 și nr.0461 din 1 aprilie 2017.

Astfel, Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc au menționat că la 20 mai 2017 prin ordinele nr.2-S și nr.3-S față de ei, a fost dispusă aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră fiind invocate, drept teme, prevederile art.58 lit. c) din Legea nr.158 din 4 iulie 2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public, pentru comiterea abaterii disciplinare prevăzută la art.57 lit. g) din Legea nr.158 din 4 iulie 2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public și anume au fost sancționați pentru săvârșirea acțiunilor care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează.

Reclamanții au afirmat că conform procesului-verbal al Comisiei de disciplină a Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău din 28 aprilie 2017, în rezultatul cercetării comiterii de către ei a abaterii disciplinare, comisia de disciplină a recomandat aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră.

În acest context, reclamanții au relatat că din expunerile Comisiei de disciplină, redate în procesul-verbal din 28 aprilie 2017, au fost sancționați disciplinar pentru faptul că la 16 martie 2017 au participat în cadrul ședinței de judecată în cauza civilă la acțiunea depusă de Ion Voinițchi împotriva Serviciul Fiscal de Stat privind anularea ordinului de concediere cu restabilirea în funcție, aflată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediu Rîșcani, unde au fost audiați în calitate de martori la cererea reclamantului.

Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc au susținut că motivul pentru inițierea procedurii de cercetare disciplinară și aplicarea față de ei a sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră a servit faptul că în cadrul ședinței de judecată ei au confirmat versiunea înaintată de reclamant în acea cauză civilă.

În acest sens reclamanții au notat că faptul participării în ședința de judecată la 16 martie 2017 și faptul confirmării prezenței lui Ion Voinițchi la serviciu la 30 decembrie 2016, au fost calificate de către comisia disciplinară ca fiind acțiuni care aduc atingere prestigiului autorității publice, acțiuni care ar cădea sub sancțiunea prevederilor art.57 lit. g) din Legea nr.158 din 4 iulie 2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public, conform cărora constituie abateri disciplinare: g) acțiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează.

Totodată reclamanții au relatat că, comisia a considerat că participarea lor în ședința de judecată din 16 martie 2017 și declarațiile făcute de către aceștia în cadrul acelei ședințe sunt acte de neloialitate față de autoritatea publică în care activează, ei, încălcând astfel prevederile art.22 alin.(1) lit. c) din Legea nr.158 din 04 iulie 2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public și art.7 alin. (2) din Codul de conduită al funcționarului public, aprobat prin Legea nr. 25 din 22 februarie 2008.

Reclamanții au explicat că în acțiunile lor, considerate de către Serviciul Fiscal de Stat drept abateri disciplinare, și anume depunerea declarațiilor în calitate de martori în litigiul de muncă, nu reprezintă în sine acte de neloialitate care au adus prejudicii imaginii pârâtului.

Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc au menționat că prezența lor la 16 martie 2017 în ședința de judecată respectivă și audierea lor în calitate de martori, unde au dat declarații corespunzătoare cu adevărul, chiar dacă aceste declarații nu au convenit reprezentantului pârâtului, nu reprezintă în sine acte de neloialitate care aduc atingere imaginii autorității publice din care fac parte reclamanții.

Mai mult reclamanții au explicat că declarațiile nu au fost singurul probatoriu reținut de instanța judecătorească la pronunțarea hotărârii pe acel caz, iar declarațiile proces judiciar respectiv nu au fost declarații împotriva autorității pârâtului și nu pot fi catalogate drept acte sau fapte care pot să denigreze instituția, sau să îi saboteze activitatea ori să îi știrbească imaginea.

Solicită Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc anularea ordinelor Serviciului Fiscal de Stat nr.2-S din 20 mai 2017 și nr.3-S din 20 mai 2017 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare ca fiind ilegale și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 1 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis acțiunea și s-a anulat ca ilegal ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr.2-S din 20 mai 2017 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” prin care lui Serghei Saranciuc i-a fost aplicată sancțiune disciplinară „mustrare aspră”. S-a anulat ca ilegal ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr.3-S din 20 mai 2017 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” prin care lui Iurie Ghețu i-a fost aplicată sancțiune disciplinară „mustrare aspră”. S-a încasat din contul Serviciului Fiscal de Stat în beneficiul lui Serghei Saranciuc cheltuielile de asistență juridică sumă de 1500 și s-a încasat din contul Serviciului Fiscal de Stat în beneficiul lui Iurie Ghețu cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1500 lei (f.d. 108-115).

Prin decizia din 1 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și s-a menținut hotărârea din 1 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 153-171).

În procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamant în cererea de chemare în judecată, care a fost confirmată de prima instanță.

În drept, instanța de apel a considerat că răspunderea disciplinară intervine în momentul în care funcționarii publici încalcă cu vinovăție îndatoririle de serviciu, vinovăția fiind dovedită prin probe, iar pentru a atrage un funcționar public la răspundere disciplinară este necesar ca persoana trasă la răspundere să fi săvârșit o abatere disciplinară prescrisă de lege, fapta ilicită să producă un rezultat periculos și să existe o legătură de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul socialmente periculos. În acest sens, instanța de apel a menționat că răspunderea disciplinară poate fi angajată numai dacă sînt întrunite toate elementele constitutive ale abaterii, or, în absența oricăreia dintre ele face ca, răspunderea să nu poată exista. Astfel în concluzie, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc nu au săvârșit fapta prevăzută la art.57 lit. g) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și că acțiunile lor nu au adus atingere prestigiului autorității publice în care activează.

La 10 martie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 172).

La 6 iunie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs împotriva deciziei din 1 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii cu privire la respingerea acțiunii.

Recurentul Serviciul Fiscal de Stat, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios în partea respingerii acțiunii.

Recurentul a menționat că potrivit ar. 7 din legea nr. 25 din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, funcționarul public este obligat să servească cu bună credință autoritatea publică în care activează.

Astfel recurentul a relatat că Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc în timpul orelor de serviciu, fără a exista o solicitare din partea instanței de judecată s-au prezentat la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani cu intenția de a fi audiați în calitate de martori.

În acest context, recurentul a notat că eventualul fapt de neprezentare a funcționarilor fiscali în fața instanței de judecată nu poate fi calificată ca eschivare de la depunerea mărturiilor.

Recurentul a afirmat că prezența funcționarilor pe holul instanței pînă la examinarea cauzei și admiterea demersului de audiere a acestora în calitatea de martori, denotă intenția frauduloasă a intimaților de a acționa împotriva intereselor autorității în care activau și care avea calitatea de pârât în cauza respectivă.

Consideră recurentul că faptele săvârșite de intimați constituie abatere disciplinară, iar intimații au fost sancționați corect și proporțional încălcării admise.

La 9 iulie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 1 august 2018, Iurie Ghețu și Serghei Saranciuc au formulat referință, solicitând declararea inadmisibilă a cererii de recurs.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Serviciul Fiscal de Stat, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat la 5 iunie 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 1 martie 2018 a fost expediată în adresa părților la 10 aprilie 2018 (f. d. 172), iar conform scrisori de însoțire se confirmă faptul că recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel la 18 aprilie 2018 (f.d. 179).

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept

material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către

Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Serviciul Fiscal de Stat este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. a), c) , din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Serviciul Fiscal de Stat a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu